

Inserati se sprejemajo in velja tritopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Demonstracije na hrvatskem sveučilišču.

Iz Hrvatske 16. febr.

Znano je slovanskemu svetu, da je hrvatska mladina na zagrebškem sveučilišču izdala nekakšno izjavo o rešenju iztočnega pitanja, ter da se je v tej izjavi čisto po starčevičijanski navadi spominjala samo Hrvatov, Srbe pa, ki so ravno največ storili in vse žrtvovali za rešenje svojih tlačanih bratov, v tej izjavi čisto prezirala. Zares žalostna prikazen pri hrvatskej mladini! Na to izjavo je odgovoril prof. Majkov v Moskvi hrvatskim dijakom, ter jim v vvodu prav lepo rekel, da je nedostojno za Slovane, ako se v tem velikem vprašanju ne strinjajo v mislih, ampak da hoče drug družega v tem važnem trenutku prezirati, kakor so storili hrvatski dijaki, ki se v svojej izjavi Srbov niti ne spominjali niso. In v tem oziru je imel profesor Majkov prav, da je odločno obsodil ponašanje naših mladičev, ali na drugej strani se je v zgodovini precej zmotil ter pokazal, da mu hrvatska povest ni natančno znana. Bilo je tedaj dostojno, da mu naša mladež na hrvatskem sveučilišču na to njegovo krivo mnenje odgovori ter dokaže, da ne pozna hrvatske povesti. Ali mesto pristojnega temeljitega odgovora, vsled kojega bi bil mogel prof. Majkov svoje pogrške lahko sprevideti, izdalo je kakih trideset starčevičijanskih dijakov nekakov pamflet proti Majkovu, ki se bode, prečitavši ga, gotovo preplašil, da ima Slovanstvo toliko nevrednih sinov.

In zares sramota za nas, da se more kaj takega tiskati in med svet razširiti. Psuje se na Rusijo, na Slovanstvo sploh ter se Madjari in Turki rajši vidijo nego Slovani. To je res preveč in pri teh ljudeh so gotovo možgani bolni. Vsi hrvatski listi brez izjeme so obsodili to ponašanje naših mladičev, naši sovražniki se pa nad tem veselje, posebno Madjari, ter nas hvalisajo, češ, da smo enacih misli z njimi; posebno pa še naši vladi kadijo, da je ona pravo pot nastopila z zvezo madjarsko-turško-hrvatsko (?) proti panslavizmu ruskemu. To je strašna perfidnost oholih Madjarov, da našo vlado indentificirajo z izvržkom hrvatske mladeži. Sicer se jim sline cedé po našej kraljevini, ali naj tudi znajo, da razun onih trideset Iškarijotov in še nekoliko po našej domovini razkropljenih izdajalcev Slovanstva, nobena duša tega ne misli, a gotovo najmanj hrvatska vlada, kojoj bi se moglo samo to očitati, da dopušča tiskati take pamflete ter obhajati dijaške komerse, kjer se govori vse ono, kar je nedostojno za vsacega Slovana. Mladež naj se uči, in naj ne politizira, potem ne bode treba „Obzoru“ v vvodnih člankih tožiti, da naše hrvatsko sveučilišče ne napreduje, ampak nazaduje. Treba je, da mladež ljubi delo in to ozbiljno, ne pa da se klati po besnicah ter lenobo prodaja in si tako pridri dušo in telo, ter budalosti počenja, ki so v stanu stranski svet, posebno slovanski od nas odvrniti, kar pa Hrvat, ki so za slovansko idejo že mnogo in mnogo storili, ne zaslužijo. Mi smo že večkrat v Vašem cenjenem listu opomnili, kolike važnosti je ravno hrvatska kralje-

vina med jugoslovanskimi deželami, kajti ona ima vse lastnosti, da prednjači na jugu vsem drugim. Mi znamo, da ima ona vse kulturne zavode, ki so potrebni vsakej zemlji, ako se hoče razvijati, in da se mora iz teh zavodov širiti luč prosvete na vse strani, posebno pa proti iztoku. Znana je pa tudi prislovica: „Znanje je moč,“ in ako bode znala Hrvatska to znanje porabiti, bode ona tudi močna in snažna.

Hrvatska mladež pa naj gleda, da bode njeno znanje vedno večje in večje, kar se pa more zgoditi le po marljivem učenju, ne pa v politiziranju. Zedinite moči svoje in pokažite svetu, kaj premore znanje, potem ne bode prepira o imenu, kajti temeljito naobražen Hrvat bode se smatral tudi Slovana, to je člana one velike porodnice v Evropi, ki evo že stopa na dan, da tudi on nič več ne robuje, nego gospoduje.

Prof. J. St.

Nektere opazke o družbi Mohorjevi in o Matici.

(Konec.)

Od sedanjega odbora g. Šuklje tega ne pričakuje; mi, hvala Bogu! tudi ne; ko bi odbor kedaj bil tak, da bi podpiral Darwinovo filozofijo in Waitz-ovo nepristransko (?) zgodovino, ne vem, bi li Matica štela 2144 udov, če bi izdajala prav po deset knjig.

G. Šuklje se boji, da bi Matica ne sprejemala rokopisov, ki niso pisani v mistično-teološki ali školastični smislu; morda ji je že ponujal kaj takega? Slišali še vsaj

Nekoliko dni pri Horvatoviču.

(Obrazi iz bojnega tabora.)

VI. Turci so zajeli Knjaževac in Zajčar.

(Konec.)

„Podoba je kazala, da po zgubi Knjaževca in Zajčara ne bode lahko vzdržati Negotina. 4. dan avgusta meseca je prišel ukaz, naj se vse bivalstvo umakne na 24 ur. Ta ukaz so o bobnanji razglasili po ulicah. Vrele so skupaj ženske in vrela otroci — in vstal je velik krič in jok. Ljudje so vse, kar se je dalo odpeljati, naložili na vozove in odpeljali so se proč.“

„Zopet so bobni zapeli, da je Podonavska parobrodská družba poslala parnik, zato da bi se Negotinsko bivalstvo moglo odpeljati ali v Rumunsko, ali pa v blizka Srbska mesta ob Donavi. Brž so velike gruče ljudi hiteli v Radujevec pri Donavi, dve ali tri ure daleč od Negotina.“

„6. dan avgusta meseca zgodaj zjutraj sem bil tudi jaz v Radujevcu, zmérom sem še upal, da se skozi Beligrad vrnem k Horvatoviču. V Radujevcu se je na bregu še o temi zbralo mnogo ljudi. Le-tú niso bili samo ubežniki iz Negotinskih vasi, temuč tudi Bolgarji so bili

iz Vidinske, iz okraja — Vidinskega in Belogradčičkega, — Bolgarji, ki so bili iz rodnih vasi pribežali v Srbsko, iz Srbske pa so morali ta pot bežati v Rumunsko.“

„Parnik Panonija je od jutra do večera ljud prevažal iz Radujevca v vas Gruja na nasprotnem Rumunskem bregu. Ob enem so se prevažali kmetje v čolnih. Sami so sedeli v čolnih, na vrveh so imeli pa svoje konje ali voli. Uboga živad je, dokler je bilo moči, brodira po plitvinah, ko pa je prišla v globočino, brzo se je potapljala, brzo je pogledovala iz vode. Nekateri konji in voli so srečno prepluli na kopno, nekateri pa so bili žrtva tihe Donave, ki je vès ta prizor gledala z mirno zadovoljnostjo — dolgo časa že ni videla takega preganjanja ubogih narodov!“

„Pripeljal se je bil tudi parnik „Franz Joseph“, da bi naložil kmete, kateri so hoteli iti v Kalafat (v Rumunskoj, Vidinu nasproti). Ko sem z daleč sedel v senci nekega drevesa, začul sem mej ljudmi nekov poseben hrup, ki se je urno promenil v divij beg na parnik. Videl sem kapitana in brodnike, kako so begali sem ter tje. Skočim in bežim med ljudi pogledat, kaj se godi. A kaj sem videl in slišal?“ —

„Turci! Bračo, bežite! Turci!“

„Ta krič je, kakor elektriška iskra, prošnila ubežnike. Največ je bilo ženskih tú. Ljudje so se gnali na parnik tako, da so nekateri drugim lezli čez ramena — samo zato, da bi bili popreje na ladiji. Vstal je grozen vrišč in jok. Mnoge ženske in otroci so padali, nekateri so skakali in bežali čez-nje, nihče jim ni pomogel, da bi bili vstali. Ko sem bil prišel k mostku, držočemu na parnik, pokrit je bil vès s padlimi ženskami in z otroki. Vsi so svoje reči popustili na bregu. Otroci so jokali po izgubljenih materah, matere pa so plakale po svojih otrocih. Nekatero žensko so bile do čela poblašene, njih obleka je bila vsa raztrgana. Nisem videl okrog sebe ničesar drugega, nego mrtvaški blede obraze razmršenih las.“

„Mnogo ljudi je v smrtnem strahu ostalo na bregu, kajti mostek so brzo razdeli in parnik se je odpeljal na sredo reke. Ali da-si smo se ozirali na vse strani, vendar nismo zagledali nijednega Turka. To je bil sam plah, a ne brezi vzroka, ker sočasno je Srbska vojska zapustila Negotin in razstavila se po vinogradih za mestom. Ali popolnoma nepotrebno je bilo to, da so zapustili Negotin, do potrebnega premirja noben Turek ni prebrodil Timoka pri Negotinu. Negotinci bi bili prav lahko ostali domá.“

nismo. Sploh bi bil pa gospod dobro naredil, ako bi bil mesto besed „mistično-teologičen“ in „školastičen“, pod katerimi ne vemo, če je mislil kaj drugega, ko prazno frazo, naštel one verske knjige, ktere je Matica dozdej izdala; mi smo jih iskali; pa jih nismo našli. S tem sicer nikakor ne pravimo, da naj jih nikar ne izdaja, kajti naša misel je še stara školastična, da je bogoslovstvo kraljica ved. Prazen je toraj strah gospodov, kolikor se kaže v prvem oddelku.

Bolj opravičen pa je strah, ako meni g. profesor, da bi Matica vračala zgodovinski rokopis navdan svobodomiselnega duha, ali prirodopisno razpravo, ktera bi se naslanjalala se na teorijo Darwinovo. To ima g. profesor prav in prav ima še bolj odbor, ki to stori. Cerkev in katoličanstvu se ni treba bati zgodovine, še le premnogo dokazov za svoj božji na stanek zajemlje ravno iz tega vira, a če se zgodovina zlorabi zato, da kdo svoje subjektivne nazore zavija v historično obleko in nam predaje to kakor strogo resnično podobo dogodkov, kakor so se vršili, moramo jim braniti vhod med mili nam narod.

Če se nepristransko išče resnica, dogodjaji pripovedujejo, kakor so bili, ne kakor si jih mislimo ali vsaj želimo, če se povsod kaže ljubav do resnice in vednosti, tak zgodovinski spis bo Matica rada sprejela in če se tudi najde v njem kakov svobodomiseln nazor, če tudi ne vgaja ravno posamni cerkveni osebi. Spis pa, kateri si nalašč izbere snov, ktero more prejelovati po svoje, kateri povsod dihti sovraštvo in srd proti cerkvi in njenim napravam, kateri z lažnjivimi barvami slika važen dogodek, kateri se ne zmeni za še tako veljavne dokaze, takega spisa Matica ne sme in ne more sprejeti, če noče zgubiti podpore ondi, kjer je največ ima. Lažnjivih spisov o celibatu, inkviziciji, Husu, Jožefu II., itd. ne rabimo; vsaj jih imamo še preveč v nemščini. Sploh pa naj bodo gospodje prepričani, da narodu ne odide korist, ako se mu ne podkoplje zaupanje na vero in duhovščino s takimi pisarijami, če se tudi ne oziramo na načelo; omikani se še tako prelahko navzemo njihovih nazorov. Isto velja o prirodoznanskih spisih;

hipoteza podira hipotezo, a vera ktera se zgubi po prvi, ne vrne se po drugi.

Mladi pisatelji do Matice nimajo zaupanja! Če so namenjeni slovenski narod blagodariti s takimi pisarijami, ni jim treba zaupanja; naj le raji pišejo nemški, če se ne morejo zdržati svoje blagodejne nazore razsipati med že tako dosti obteženo in revno človeštvo.

Da ni samo navidezno res, da se je pred razdorom več delalo, kakor pa zdaj, kdo je temu kriv, kakor ravno nesrečni razdor. Toda odgovornost prevzame oni, ki ga je prouzročil. Matica se ne sme ozirati, in reči smemo, se tudi ne ozira na politično barvo pisateljev, a na to mora paziti, da se tudi v njo ne vrine razdor, da tudi nje ne zatara mrzli piš nesloge; če bi Matica postala, kakoršno hočejo g. Šuklje in njegovi, kmalo bi bi bila vničena!

In zdaj sklenem svoje opazke, ne morem si pa kaj, da ne bi pristavil še nekterih besedi k sklepu. Kaj toraj nas uči postopanje mladoslovencev o naših družbah, o proizvodu najlepšem slovenskega rodoljubja?

Prvič, da je načelo, na ktero se opira mladoslovenstvo, moderni liberalizem. Seveda, to tudi dozdej tajil je malokdo, a vendar djali so, da „Narodov“ liberalizem je ves drugačen, kakor nemški moderni. A enoto „Narodovega“ in nemškega liberalizma kaže že lastnost razdiranja; liberalizem je sovražen vsemu obstoječemu, on podira vse, kar je veljalo dozdej, pa na njegovo mesto ne stavlja ničesar boljšega; zidati on ne zna. To enoto kaže nadalje zalaganje čez vse, kar ni svobodomiseln t. j. protikatoliško, sploh naturalistično. To enoto kaže oni ponos, ki meni, da je v najem vzel vso vednost in umetnost, in zaničljivo pogleduje na dela prejšnjih vekov in na dela drugače mislečih. To kaže tudi prevzetnost, s ktero še ljudje, katerih zasluge so še tako pičle, posmehljivo in visoko govore proti skušenim rodoljubom. Simptomi so tu, dosledno sklepamo na bolezen. Kako pa da je liberalizem pogubljen, to mi ne bo treba dokazovati, to ve vsakdo, kdor le malo pozna nesreče, ktere je on in on sam zakrivil.

Drugič kažejo nam ti dogodki, da mladoslovenci še nikakor niso odjenjali od svojega truda dobiti narod v svoje roke; v časnikarstvu

imajo že, hvala posebno nekterim, ki se sicer k nam štejejo pa to djanstveno le malokje kažejo, precej vpliva; če dobodo po blamaži s pisateljskim društvom še družbo sv. Mohorja in Matico v roke, potem ne bi stalo dolgo, da bi bili oni prvaki, da bi oni mogli kazati svojo izključljivost, tolikokrat očitano „starim.“ Seveda je ta nada precej iluzorična, a vendar, če svojega namena tudi ne dosežejo, vsaj mnogo škodujejo.

Gotovo nam nihče ne more očitati, da gojimo neslogo in pestujemo razdor; svoje nazore o zedinjenji tako strogo ločenih strank si sicer pridržujemo, a enkrat za vselej moramo si prisvojiti pravico, da odgovarjamo napadom; tega ne moremo in ne smemo trpeti, da bi se nam v imenu sloge podkopavala tla pod nogami.

Moralo vsega tega pa naj si vsakdo poišče sam; vsakdo sam naj pomisli, kaj nam je storiti nasproti takim prigodkom. Vsi pa živo podpirajmo duševno in gmotno obe družbi, da bomo tako jasno pokazali, kaj misli narod o njih, in kako malo se vjema z nazori onih, ki so bili zastopani po „dosmrtnemu Mohorčanu“ in govorniku v Matičinem zboru; fiat!

B.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. februarija.

Avstrijske dežele.

V gosposki zbornici so 19. t. m. obravnavali premembe zakonske postave. Vdeležili so se seje tudi nadškofje in knezoškofje: praški, dunajski, solnograški, olomuški, graški, krški, lavantinski, in tudi naš ljubljanski. Tudi grof Leo Thun je bil prišel. Za postavo je govoril dunajski župan, dr. Felder, ki je zahteval, da naj se odpravi zakonski zadržek različnosti vere, ki ni več primeren sedanjemu času. Na Dunaju se je v 6 letih sklenilo 391 civilnih zakonov, in sicer 382 vsled različne vere. Sklicevanje na temeljne resnice katoliške ne zadostuje, saj so bile še svetnice Monika in Klodilda omožene z neverniki. Čudno se mu zdi, da komisija, ki je odpravila zadržek višjih blagoslovov, ni odpravila tudi zadržka katoličanstva. Nadškof Kučker je krepko za-

„Parnik nas je prepeljal na Rumunski breg k vasi Gruji, kder smo se preselili na Panonijo, a ta se je zopet vrnila k Radujevcu, da je naložila tam zastale družine in na bregu popuščeno ubežniško posodje in pohišje. K parniku so pripeli še dve ladiji, potlej pa smo se odpeljali navzgor po Donavi v Turn-Severin.“

„Ves dan in vso noč ni prenehal otroški jok na parniku. Mnogo detet je obolelo, a ko smo se bližali Turn-Severinu, umrl je nekov petleten otrok.“

„V Turn-Severinu so se Rumunje, uradi in meščanje odlikovali s posebnim ljudomilstvom. Brezplačno so ubežnikom odkazali bivališča in poleg tega so vsakemu odločili po pet frankov na dan. Meščanje so se kosali, ko so uboge družine jemali pod svoje strehe, da so jih živili na lastne stroške. S tem plemenitim dejanjem je Turn-Severin zaslužil veliko hvalo in hvaležen spomin v bivalcih nesrečnih Podonavskih pokrajin.“

„Jaz nisem ostal v Turn-Severinu, na večer 7. dan avgusta meseca sem se na nekaj vladnej Srbske ladiji prepeljal na drugi breg v trdnjavo Kladovo (Turški: Fethislam), kder so se zbirali Ruski dobrovoljci, ki so prihajali skozi Valahijo.“

„Ustanovil sem se tam v nekeji gostilnici, ki je bila polna prostovoljcev, a drugega dne zjutraj sem videl po ulicah skoro le Bolgarske prostovoljce. Imeli so bojne čapke, podobne Avstrijskim čapkam, z levom na čelu, zelene suknje, ozke hlače in opanke. To so bili največ „inteligentni“ ljudje, ali mej njimi je bilo tudi dovolj kmečkih ubežnikov iz Turške, rokodelcev, Šopskih tesarjev itd. Nekateri so ustanovili v trdnjavi, nekateri pa po gostilnicah.“

„Nekoliko dni pred mojim prihodom je jedna četa odšla v Negotin, močna je bila 150 mož, načeloval jim je Ruski kapitan Rajič Rajičev, rojen Bolgar. Jedna četa, močna 200 mož, odšla je, da je prvo spopotnila, 10. dan avgusta meseca, spremljalo jo je veselje. Naprej je šlo 20 Srbskih vojščakov, za njimi pa so šli prostovoljci — in nad njih glavami je plapolal Bolgarski prapor. Spremljal jih je Bolgarski zbor (komité), ki je skrbel za orožje takim četam, in spremljali so jih množni Ruski tisočniki, kapitani in poročniki, kateri so jim Ruski klicali, da se bodo brzo videli zopet. Prostovoljci so bili veseli in popevali so mnoge pesni — narodne in nenarodne, mej njimi lov pohod (marš), ki so ga peli s posebno utjeho. Zapomnil sem ga samo prvi dve kitici:

Neštete mi bogatstvo, neštete mi pari,
Mi iskame svoboda, čoveški pravdini!
Napred, napred, na boj da vrvim,
Dosta sme stojeli, stiga da trpim!

Vreme je, da stanem svobodni hora mi,
Vreme je, za da strošime turško igo mi!
Napred, napred, na boj da vrvim,
Dosta sme stojeli, stiga da trpim! *)

„Voščili smo jim srečno pot in da bi zmogli sovražnika, kar je zopet vzbudilo gromovit krik: „Dolu Turško igo!“ (zadušimo Turško sužnjost). Marsikateri izmej njih je končal svoj mladi život v vrstah Ruski-bolgarske brigade pri Aleksinci in na Djuniškem vrhu!“

„12. dan avgusta meseca sem se po Donavi vrnil zopet v Beli grad v družbi mnogih Rusov, mej njimi sem našel tudi nekoliko Bolgarov, ki so bili zapustili Ruske vojščake, da so šli pomagat svojim bratom Srbom. Horvatoviča in njegovih praporov nisem videl več.“

Podgoriški.

*) Nečemo mi bogatstva, nečemo novcev, hočemo svobodo in človeška prava! Naprej, naprej, na boj idemo, dovolj smo trpeli! Čas je, da bi bili svobodni ljud tudi mi, čas je, da bi zadušili Turško sužnjost tudi mi! Naprej, naprej, itd.

vračal župana. Med zakonskimi bi moralo biti popolno občestvo. Kako pa bi bilo to mogoče, če eden praznuje soboto, eden pa nedeljo? Če edea je, kar drugemu ne pripušča njegova vera? Če eden na smrtni postelji zahteva sv. zakramente, eden se jih pa na vso moč brani? Taki zakoni so, kakor če bi hotel zmešati vodo in olje. Od 391 civilnih zakonov, katerih je omenjal župan, bi jih zamogel naštetih mnogo, ki so se kmalo skesali in poročili po cerkveni postavi. Judje, ki na svojo vero kaj držé, si ne želé take postave, ki ne bode ugajala ne katoličanom ne judom. Glede višjih blagoslovov omenja, da duhovnik, ki jih je prejel, ne neha biti duhovnik, če se pri okrajnem glavarju oglasi, da prestopi k drugi veri, in še celo tedaj ne, če je vsled crkvene kazni izobčen iz cerkve. O razrešitvi zakona omenja, da bi bilo nezaslišano ponižanje 19 milijonov takrajlitavskih katoličanov, če bi se od njih zahtevalo, da naj se pri zakonu s protestanti ravnajo po postavi 400.000 protestantov. Izreja otrok zahteva, da je zakon nerazrešljiv. Zakon je na poti tisti stranki, ki hoče Evropo osnovati na nekrščanski podlagi, in kateri se je pridružilo že mnogo mož v cilindru in fraku. Pa naj ne delajo vetra, da ne napravijo viharja. Sklicujejo se na nesrečne zakone, pa nikdar ne bo mogoče odpraviti takih zakonov. Saj tudi med otroci in starši ni zmerom prave sloge, pa nobena moč na zemlji zveze med njimi ne more razrešiti. Tudi skušnje drugih dežel niso ravno take, da bi jih posnemala Avstrija; sicer pa je spoštovanje verskega prepričanja najbolja zveza posameznih delov države. Priporoča tedaj, da naj sl. zbornica prestopi na dnevni red. Govorili so še knez Lichtenstein, Schmidt, Arneht (za postavo) in Ciam-Gallas. Nasvet nadškofa Kučerja se je prav zdatno podpiral, in bi bil skoro prav gotovo sprejet, če bi se bilo precej o njem glasovalo. Toda nadaljevanje razprave se je preložilo na večerajšnji dan, vendar pa je večina postavo zavrgla in prestopila na dnevni red.

O ministerskih razpravah se poroča, da so se porazumeli o vodstvu narodne banke, in se bodo prav gotovo tudi zedinili o drugih rečeh, česar tudi nihče ni dvomil, ko se je razvedela komedija z ministersko krizo ogersko. Ko vladi končate svoje obravnave, se bode sklicala konferenca državnih poslancev dunajskih, da sklepe ministerske vzmó na znanje, ker po dosedanjih dogodkih ni pričakovati, da bi se stranka vstavoverna kaj ustavljala in ministerstvo Auerspergovo spravila v nevarnost. Sicer pa „Politik“ dobro omenja, da naj si Čehi in federalistična stranka sploh to zapomnijo. Ker ravno s tisto pravico, s katero sedaj Madjari zahtevajo založbo svoje podružnice, zamorejo tudi Čehi od narodne banke tirjati kakih 50 ali 60 milijonov glđ.

Česki „Pokrok“ objavlja pregled državnih volitev v zadnjih treh letih. Iz tega pregleda je razvidno, da se je število staročeskkih volilcev v kmečkih občinah v treh letih pomnožilo za 539, mladočeskkih pa se zmanjšalo za 660 glasov. Vstavoverci so pridobili le 18 glasov, dasi sedanja sistema vlada že 16 let in je na državnem krmilu vlada, ki je glavno skrb obrnila na razdvoj narodne stranke na Českem. Teh 18 glasov, pravi „Politik“, bi jo moralo resno opomniti, da naj to neusmiljeno ravnanje (das grausame Spiel) opusti. Vstavovernih glasov vseh skupaj je bilo 142, ki bi bili pa še brez vpliva, če bi se nahajali v enem volilnem okraju; tako pa imajo po 8 krajih po 3, 4, 7 do 21 glasov, v 8 drugih okrajih pa prav nobenega ne. V skupini

mest in trgov se je število narodnih volilcev pomnožilo za 1535, mladočeskkih pa se je zmanjšalo za 1150 in vstavovernih za 238 glasov. Komur politične razmere na Českem še zdaj niso jasne, temu ni pomagati.

Vnanje države.

Iz Carigrada se naznanja, da sultan Abdul Hamid boleha za tisto boleznijo kakor njegov brat Murad; in da se pri njem boje mrtuda na možganih. Kmaló tedaj utegnemo slišati, da so tudi Hamida odpravili in si izbrali novega sultana, boje svaka njegovega. Tudi veliki vezir menda nič kaj trdno ne stoji in se je že govorilo, da bode moral odstopiti. Kedaj bode že konec teh vednih prekucij?

Izvirni dopisi.

Iz Hrvatske 17. febr. (Ministerska kriza.) Z ostalimi ogerskimi ministri dal je ostavko tudi hrvatski minister Bedeković ter bode treba tudi za nas novega ministra. „Obzor“ sodi o Tiszovem ministerstvu tako-le: Kar pa posebej Hrvatsko tiče odstop Tisze, gotovo ne bode pri nas zato nobenemu žal za njim, na Ogorskem pa — izvzemši čiste Madjare — pa tudi teh ne vseh — se gotovo vsi veselé ter želijo in prosijo Boga, da se nikdar več ne vrne. Slovaci ne bodo nikdar pozabili, da jim je ravno Tisza odvezel vse vnete duševnega razvoja na temelju narodnem, da je on pravi vzrok popolnoma opravičenejadi-kovki: „date nobis de oleo vestro, quia lampades nostrae extinguuntur.“ Srbi bodo tudi dolgo pomnili, da je z železno roko pritiskal vsaki napredek v južnej Ogorskej ter prve njihove rodoljube na temelju svojih členov pometal v tamnice. Nagodbeni zakon med Hrvatsko in Ogorsko se ni pod nobenim ministerstvom tako „sans gêne“ kršil, kakor pod njegovim; nobeden minister-predsednik si ni prisvojeval takošnih slobostin proti hrvatskej vladi, takšnega vmešavanja, kakor on. Rumunci, Saksonci se bodo tudi dolgo spominjali njegovega ministrovanja. — S takovim spremljanjem stopa Tisza s svoje stolice!

Kdor koli bode naslednik g. Tisze, Hrvatsko to malo briga. O tem smo vsi prepričani, da ima Hrvatska boljših dni pričakovati od razvoja lastne snage, od težavnega dela, z budnim okom spremljajoč dogodke, čvrsto držeč, kar je dobljenega, in razširjevaje, kar je v obstoječih odnošajih pretesno. Sennyey je ravno tako okorel Madjar kakor Tisza in s tem je dosti rečeno; mogoče, da ima morda več predvidnosti državniške ali rutine administratora, toda vse to bode samo na korist Ogorskej. Samo eno dobro bi se dalo od vlade Sennyeyeve nadejati.

Prenehalo bi morda razdraževajoče napadanje, morda bi prenehalo tudi popotovanje v Carigrad, in brž ko ne bi se vvelo tudi razumnejše gospodarstvo, čim bi tudi Hrvatska dobivala nekaj koristi, vsaj do takrat, dokler bodo ostali hrvatski odnošaji v financijelnem pogledu zedinjeni z Ogorsko. A morda bi njegovo ministerstvo delovalo tudi na odnošaje v Cislajtaciji. V toliko morejo ogerski listovi prav imeti, da bi se težko zastopila tukaj Sennyey, tamkej pa Auersperg. Bi li promena v avstrijskej vladi donesla znatnih poboljših slovanskim narodom ter popolno vvaženje njihovih interesov, o tem se da še tudi podvojiti. Ali mogla bi se vsaj nekakšna strpljivost doseči; tešiti se pa v ostalem moremo, da ni daleč čas, ko se bode ozbiljno pomišljalo na

elemente, kojim je iskreno pri srcu monarhija in njen obstanek — namreč na Slované.

Domače novice.

V Ljubljani, 22. februarja.

(Oporoki g. Müllerja) zvemo, da je volil 6000 glđ. svojemu rojstnemu kraju Žabnici, ki naj se prestroji v samostalno faro, 3000 glđ. pa za dijaške vstanove. Denarji so naloženi v hranilnici, bukvic pa niso našli. Če jih morebiti hrani kak prijatelj, naj jih pošlje finančni prokuraturi, ki bi bila sicer primorana jih amortizirati, ker to je gotovo, da denarji v hranilnici še niso rešeni.

(Iz seje mestnega odbora 16. t. m.) Konec. — III. Poročilo stavbenega odseka o dražbi za les, ki se bode l. 1877 potreboval, se vzame na znanje. IV. Dr. Keesbacher v imenu policijskega odseka poroča o začasni inštrukciji mestnega zdravnika, ki naj se premeni v definitivno. V 2. točki te inštrukcije g. zdravnik zahteva naslov magistratnega svetovalca in pravico pri vseh magistratnih sejah, v kterih se obravnavajo zdravstvene zadeve, tudi glasovati. G. župan poročevalcu seže v besedo, da to nasprotuje mestnemu štatutu, ki natančno določuje, kedo da pri magistratnih sejah sme glasovati. G. Jurčič pravi, da je odsek reč menda prepovršno preiskoval, ker je to določbo mestnega štatuta prezrl, in nasvetuje, da naj se prestopi na dnevni red. G. Horak se pritožuje, da o inštrukciji, o kateri bi imeli sedaj govoriti in sklepati, nič ne ve. Ta inštrukcija, pravijo, je začasna, in naj se na podlagi začasnega štatuta premeni v stalno. Čemu pač to? Mestni zdravnik čedalje več zahteva, zdaj hoče imeti naslov magistratnega svetovalca; zadovoljen in ponosen naj bo z naslovom doktor. Ker se je tudi dnevni red še le včeraj pozno popoldne razposlal odbornikom, in ni bilo prilike, omenjene inštrukcije študirati, nasvetuje, da naj se reč odloži za prihodno sejo. Ravno to priporoča tudi g. Kaltenegger s pristavkom, da naj se omenjena inštrukcija prej prepíše ali litografira in razdeli med odbornike, preden se bode v odboru pretresala. G. Jurčič se s tim predlogom strinja. Dr. Keesbacher ugovarja, da nima nič zoper to, da se posvetovanje preloži na prihodno sejo, ker inštrukcija vsem odbornikom še ni znana; omenjati pa mora, da sedaj niso več tisti časi, ko bi v magistratnih zadevah imeli govoriti le juristi, ker ljudem je znano, da so tudi drugi možje vneti za ljudstvo, da si niso juristi. Pri glasovanju se sprejme predlog Kalteneggerjev.

Po končanem dnevnem redu odgovarja g. župan še na interpelacijo Regalijevo o razsvitljavi v Krakovem, rekši, da vrtne ulice so bile na tej strani zadosti razsvitljene, na onej strani proti Gradašci pa se bode napravila kmalo še ena svetilnica. Glede konfiskacij starih mer in vag odgovarja, da jih je bilo vsega skupaj 87; postava tako ravnaje veleva in določuje tudi za vse take ljudi denarno kazen od 5 do 100 glđ. Da ljudje niso imeli prevelike škode, naložila se jim je vselej najmanjja odločena kazen, ali pa se je še celo ta zmanjšala. Enemu so se konfiscirane reči tudi vsled opravičene pritožbe dale nazaj.

G. Regali je župana v današnji seji interpeliral, mu je li znano, da se je bil zaradi sirotinskega zavoda l. 1865 sostavil poseben odbor, ki naj reč vzame v pretres in izvrši, in bi li ne mogel povedati, kakšen vspeh je imel omenjeni odbor? G. Goršič župana vpraša, se morajo li nove hišne številke vse

naenkrat plačati, ali je morda dovoljeno plačevati jih v več obrokih, in se bodo li te tablice Trnovčanom in Krakovčanom dajale po 1 gld. 80 kr., kakor se je pri posvetovanju o novem številjenju govorilo? Župan obljubi, da hoče na obe interpelaciji odgovoriti prihodnjič.

V tajni seji se nekemu probolelemu mestnemu služabniku dovoli mala denarna podpora.

(Slovensko gledališče.) V nedeljo so ponavljali izvorno Ogrinčevo igro „V Ljubljano jo dajmo“ v srednje polni hiši. Ta po domačem življenju posneta igra sama na sebi, v dejanji in ideji, nima posebne vrednosti, a pred drugimi, posebno poslovenjenimi vendar to prednost, da je pisana v res domačem, prav slovenskem jeziku. Igralci zlasti gošpica Podkrajškova in gospodje Kocelj, Schmidt in Šušteršič, kateri naj bodo tu med drugimi s pohvalo omenjeni, so prav dobro zadeli duha svojih nalog ter tudi v govorjenji posnemali osebe, ktere so predstavljali, kar je bilo občinstvu jako všeč. — Burka „Krojač Fips“, ki pa je bila že skoro prevečkrat igrana, je dopadla le zavoljo živahnega igranja gospoda Kajzelja. — Konečno še eno vprašanje do slavnega odbora „dramatičnega društva? Ali ne bomo letos na odru videli nič izvirnih iger? Saj jih ima menda društvo nekaj. Zdaj o postu bi bil ugoden čas za-nje, posebno če so resnega zadržaja. Vednega ponavljanja iger se občinstvo naveliča.

(Podružnica družbe za varstvo živali) se je te dni samovoljno razrešila in osnovala se bode nova samostalna taka družba. Ne boš ga lahko našel človeka, ki bi nasprotoval blagemu namenu omenjemu družbe, ker gotova je resnica, da se človeku, kteremu se smili uboga živina, smili tudi človek, da pa ima otrpjenno srce proti ljudem, kdor z živino grdo ravna. Toda napačno bi bilo večo skrb in usmiljenje imeti do nespametne živali, kakor pa do ljudi in unim v brambo snovati družbe, te pa zanemarjati. Že večkrat smo omenili, koliko vsled sedanjega učnega reda trpi naša mladež po šolah, ker je z delom preobložena tako, da hira na duhu in telu, in da ž njo vred hirajo tudi preobloženi učitelji. Ali bi ne bilo primerno, da bi se sedaj, ko se snuje društvo za varstvo živali, vstanovilo društvo za varstvo naše šolske mladeži in njenih učiteljev? Morda bi imelo delovanje take družbe boljši vspah, kakor pa tožbe staršev in rednikov.

Razne reči.

— † Č. g. Janez Tomazin, administrator v Dragatušu, je 19. t. m. menda za jetiko umrl. R. J. P. G. A. Zorcu, fajmoštru v Doberniču, je nekoliko odleglo, vendar je nevarnost še zmiraj velika, ker je krč hud, posebno po noči. Rana se lepo celi.

— Duhovske spremembe. V Goriški nadškofiji: Č. g. Janez Červ oskrbuje faro Berginj. — Č. g. Andr. Ferfolja, farni oskrbnik, je postal kaplan v Komnu. — Č. g. Ant. Bodigoj je postal vikar v Rutarsu. — Č. g. Jož. Ballaben je prestavljen kot kaplan v št.-Peter ob Soči.

V Tržaški škofiji: Umrli so č. gg.: Jož. Freybauer, duhoven goriške nadškofije v pokoju; — Anton Ukmar, dekan v Tomaju; — Dominik Tumaro, kaplan v Srunjanu; — Matej Fik, župnik v Pasji vasi. R. I. P. Slabo kaže, pristavlja „Danica“, smrt jih pobira, a semenišče je skorej prazno.

— Novomeški prošt, veleč. g. Simon Viltan, so vsleg reda železne krone III. vrste, s kterimi so jih cesar odlikovali o zlati maši, povzdignjeni v vitežki stan.

— Izpoloženo dete. Iz Trebnja se nam 19. t. m. piše: V soboto večer so našli pod samotnim kozolcem ne daleč od vasi Dule — otroka (deklico) zavitega prav borno v dveh srajcicah in v stari strgani sukni, s kapico na glavi. Kdo in od kod je nečloveška mati, se ne vé.

Narodno gospodarstvo.

Kranjska hranilnica je imela 19. t. m. v veliki dvorani realke občni zbor. Društveni prvosednik je poročal, da so se vloge minulo leto 1876 pomnožile za 611,192 gld. 80 kr. Posebno imeniten oddelek hranilničnega delovanja so posojila na zemljiša in hiše po mestih, in je hranilnica tudi minulo leto velik del svoje gotovine izposodila zemljišnemu posestvu; posebno obširno je podpirala posestnike ne Dolenjskem (se ve, da zmiraj glede na pravila,) kateri so vsled slabe letine in drugih elementarnih nezgod potrebovali denarne pomoči. Bilanca dokazuje, da celo premoženje znaša 12,317,046 gld. 61 kr., od kterih spada 7,232,400 gld. 16 kr., toraj 60%, celega premoženja no posojila na zemljiša, 552,059 gld. na lastno realno posestvo, 3,345,725 gld. 17 kr. na državna dolžna pisma zemljišne odveze Kranjske; posojila na zlato in srebro, posojilo zastavljavnici in na menjice, in gotovina v kasi znašajo skupaj 1,081,196 gld. 37 kr. Razvidno je, da je premoženje hranilnice Kranjske tako preskrbljeno in zagotovljeno, da bi njenega trdnega stališča ne mogli prekreniti tudi politično burni časi; ona bode toraj zmiraj zamogla natančno izpolnovati pravične tirjatve vdeležencev svojih. Po predlogu ravnateljstva je občni zbor dovolil, da se v dobrodelne in občukoristne namene izplača: 1. Za tukajšnji ubožni zavod 2500 gld. 2. Za podeljeno obleko revnim otrokom v ljublj. čitalnici 100 gld. 3. Za božično slavnost v oskrbovalnem zavodu malih otrok 100 gld. 4. Za podporo ubožnim dijakom ljublj. gimnazije 200 gld., 5. gimnazije Kranjske 100 gld., 6. gimnazije Kočevske 100 gld., 7. gimnazije Novomeške 100 gld., 8. realke ljubljanske 200 gld., 9. učiteljskega izobraževališča 100 gld., 10. učencem 1. mestne ljudske šole v Ljubljani 100 gld., 11. učencem 2. mestne ljudske šole v Ljubljani 200 gld. 12. Za napravo učbenih sredstev v narodnih šolah za Kranjsko: a. „Narodne šoli 100 gld. b. „Schulpfennig-u“ 100 gld. 13. Za podporo šolskih potreb za revna dekleta v tukajšnji nunskejši šoli 200 gld. 14. Nunskejši šoli v Škofji Loki 100 gld. 15. Protestantovskejši šoli 200 gld. 16. Za vzdrževanje tukajšnega oskrbovalnega vstava malih otrok 200 gld. 17. tukajšnemu bolnišnemu, podpornemu in preskrbljevalnemu društvu 100 gld. 18. Tukajšnjejši požarno stražnjejši blagajnici 200 gld. 19. Za vzdrževanje tukajšnje Elizabetne bolnice za otroke 200 gld. 20. V podporo revnim iz civilne bolnice propuščenim bolnikom 200 gld. 21. Za brezplačne obede na graškejši univerzi s posebnim ozirom na ubožne vseučilišnike Kranjske 150 gld. 22. Delavskejši bolnišnjejši in invalidnejši blag. 100 gl. 23. Za gledališčejši podporo 1876/77 450 gld. 24. Revnim učencem ljudske šole za dečke v Novem mestu 100 gld. 25. Mestnejši godbenejši kapeli 200 gld. 26. Za revne učence tukajšnje živinozdravnicejši 100 gld. 27. Tukajšnjejši mestnejši dekliškejši šoli 100 gld. 28. Delavskemu izobraževalnemu društvu 50 gld. 29. Šoli za

dečke na močvirji 30 gld. 30. Za podporo ubožnim učenkam ljublj. izobraževališča za učiteljice 100 gld. 31. Za izkopavanje stavb na koleh na močvirji 100 gld. 32. Godbenejši šoli filharm. društva 150 gld. 33. V podporo tukajšnemu društvu katoliških pomočnikov 50 gld. 34. Kočevskejši 2razrednejši dekliškejši šoli 50 gld. 35. Sv. Vincencijejši Konferencijejši pri sv. Jakobu za revne 100 gld. 36. Tukajšnjejši hiralnici 200 gld. 37. Za podporo ljublj. sirotišča za dečke 200 gld. 38. Zdravniškemu društvu za Kranjsko kot pripomoček Löschnerjevejši vstanovi za vdove in sirote zdravnikov 100 gld.

Eksekutivne dražbe.

23. febr. 3. Matija Simčič iz Studenea (1777 gld.) 3. Fr. Čepek iz Nove Žiže (2860 gld.) 3. Jak. Simčič iz Studenea (1566 gl.) 3. And. Fatur iz Petelinja (1493 gld.) vse v Postojni. 3. Jan. Gerl iz Tominja (2000 gld.) 3. Jan. Šenkinc iz Šambij (1160 gld.) 3. Ant. Penko iz Perja (1450 gld.) vse v Bistrici. 3. Mar. Plantan iz Rudolfova (1020 gld.) ondi. 3. Mart. Malešič-evil dedičev iz Radovice (1040 gld.) 3. Mart. Tome iz gor Dobravic (210 gld.) 3. Mark Suhor iz Železnik (800 gld.) vse v Metliki. 3. Jurij Flajnik iz Hrastja (1081 gld.) v Črnomlji. 2. Jan. Hribar iz Preloga (1998 gld.) 2. Jak. Gerčar iz Ihana (3636 gld.) obe na Brdu. 2. Ant. Pregel (2044 gld.) 2. Bal. Zorc iz Breznika (900 gld.) 2. Blaž Bertačnik iz Slivne (1794 gld.) vse v Litiji.

24. febr. 3. Greg. Zorman iz Žerjavka (2234 gld.) v Kranji. 3. Ant. Šterniša iz Šmarij (3218 gld.) 3. Jak. Šuster iz Podgrada (3302 gld.) obe v Ljubljani. 3. Bal. Razinger iz Hrušce (1358 in 1310 gld.) 3. Jan. Mežik iz Radeč (4665 gld.) obe v Krajski gori. 2. Ant. Peterlin iz vel. Poljan (2180 gld.) v Ribnici. 2. Pavline Valjave iz sp. Šiške (3000 gld.) v Ljubljani. 2. Fr. Krofič iz Sevnice (1208 gld.) v Trebnjem.

Telegrafične denarne cene 19. februarija.

Papirna renta 62.95 — Srebrna renta 67.90 — Zlata renta 74.10. — 1840letno državno posojilo 110.25 Bankinske akcije 838 — Kreditne akcije 150.10 — London 123.50 — Srebro 113.40. — Ces. kr. cekini 5.87 — 20-frankov 3.87.

V J. Blaznikovi tiskarni v Ljubljani so ravnokar

Kuharske bukve

v tretjem natisu na svitlo prišle. — Prijdana je stari meri in vagi povsod tudi nova, kar bo gotovo vsim gospodinjam in kuharicam prav po volji. (1)

Cena mehko vezanim je 60 kr.

Britkega srca nazuanjava sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bog k sebi poklical najinega presrčno ljubljenejši očeta, gospoda

Jakob-a Jančar-ja,

hišnika in pekovejši mojstra v Ljubljani,

ki so v svojem 66. letu, po kratki boleznii in po prejetih svetih zakramentih za umirajoče danes dopoldne ob pol 11. uri mirno v gospodu zaspali.

Pogreb bo v četrtek dne 22. t. m. popoldne ob 4. uri iz lastne hiše št. 303 pred stolno šenklaškovo cerkvijo.

Nepozabljivejši dobrega svojega očeta priporočava v molitev in blag spomin.

V Ljubljani dne 20. februarija 1877

Jozefa Jančar,

hči.

Egidij Jančar,

sin.